

Knjiga je pisana pregledno. Tekst je popraćen obilnom fotodokumentacijom koja ilustrira ono o čemu se u tekstu govori. Naznačeni su izvori i literatura, te sadržaj monografije.

Kostajnica i franjevci, monografija koju najbolje preporučuje kostajnička tekija i onaj dirljivi natpis s uklesanim slovima: „Pij, brate, iz Božje milosti dat je napitak!“

I ova monografija svjedoči o spletu milosnog Božjeg i ljudskog na ovom tlu. Svjedok je značajne i bogate povijesti, o čemu nam govori i sačuvana kulturna i duhovna baština. Zato ju treba uzeti i „piti“ — da sačuvamo svoj ponos i svoju ljubav prema svemu iz čega rastemo!

Dr Stjepan KOŽUL

MARIN SRAKIĆ, BIBLIOGRAFIJA svećenika đakovačke i srijemske biskupije. Đakovo 1982, str. 179 (umnoženo ciklostilom).

U ovom kao rukopis izdanom djelu Srakić prikazuje doprinos đakovačkih svećenika na području književnosti, teologije, glazbe i znanstvenog rada općenito. To je (gotovo) cjeloviti bibliografski popis umnih djela što ih na papir staviše svećenici đakovačke biskupije. Gradivo u *Bibliografiji* raspoređeno je prema UDK sistemu, a bibliografski opis pojedinog djela dat je prema opće usvojenim pravilima. Podnaslov i drugi podaci koji su naznačeni u samom izdanju knjige stavljeni su odmah nakon naslova. Prema mogućnosti i potrebi donosi se i sadržaj i kratki opis djela. Ima doduše nekih djela za koja bibliografski elementi nisu uvedeni, ali to nije krivnja pripravljača *Bibliografije* nego je do toga došlo zato što se za neka djela zna da su izdana, a ne zna se ni pravi autor ni sadržaj djela. Pripravljač *Bibliografije* je želio i ta djela staviti u Bibliografiju kako ne bi pala u zaborav.

Omom *Bibliografijom* Srakić predstavlja javnosti značajan rad đakovačkih svećenika na području književnosti, teologije, glazbe i znanstvenog rada. To je možda malo kome poznato. Zato je ovakvo izdanje — pa makar u skromnim okvirima — izvanredan pothvat i doprinos našoj znanosti. Iz ove *Bibliografije*

saznajemo za vrlo bogat i plodonosan rad đakovačkih svećenika kroz više od 400 godina. O tom bogatom i plodonosnom radu svjedoči oko 1400 izdanja knjiga i brošura i preko 120 muzičkih komada kao i raznolikost područja kojima su se bavili. To pokazuje koliko su se svećenici u prošlosti bavili knjigom i koliko su upravo knjigom promicali radosnu vijest u našem narodu. Ozbiljna opomena našem suvremenom svećenstvu koje kao da u tome — ne želimo iznositi razloge — danas posustaje ili je već u pretežnom dijelu sasvim posustalo! Činjenica tako raznolikog i bogatog znanstvenog rada đakovačkih svećenika morala bi ozbiljno zamisliti one svećenike u našoj sredini koji *đanas* smatraju da je izdavačka djelatnost na crkvenom području ili nepotrebna ili čak štetna pa zagovaraju načelo da nam je „dosta jedan časopis (npr. Blagovest ili Glas Koncila!) i jedna knjiga (npr. katekizam!)“.

Srakić je ovu *Bibliografiju* objelodanio prigodom 175. obljetnice Bogoslovnog sjemeništa u Đakovu i 100. obljetnice Strossmayerove katedrale i posvetio uspomeni đakovačkih svećenika koji su u najtežim i najpogibelnijim časovima narodnog života stajali nesebično i požrtvovno uz svoj narod.

Adalbert REBIĆ

GRADA ZA HRVATSKU RETROSPEKTIVNU BIBLIOGRAFIJU KNJIGA: 1835–1940. Knjiga 1: A — Bel /Zagreb 1982, NSB/.

Pred nama je neobična knjiga, knjiga koja stoji uz bok nacionalnoj enciklopediji, ona, zapravo, i jest enciklopedija svoje vrste. Grada je nastajala dugo, punih četrdeset godina. Rađena je gotovo stalno pod vodstvom Matka Rojnica, dugogodišnjeg direktora Nacionalne i sveučilišne biblioteke u Zagrebu. Spomenuta su mnoga imena suradnika, još je više knjižnica u kojima su oni radili. Projekt bi imao obuhvatiti dvadesetak ovakvih knjiga. Predviđaju se različita upotpunjavanja, kumulativna kazala i slično. Sve bi to imalo biti gotovo „u roku od četiri do pet godina“ (str. VIII)!

Dva su pitanja što nam se nameću još prije nego otvorimo knjigu: zašto „grada“, i zašto

ova početna godina? Godina 1835. obično se uzima kao početna godina narodnog („ilirskog“) preporoda (Gaj pokrenuo „Novine horvatzke“ i „Danicu“). S obzirom na solidnost s kojom je ova knjiga napravljena, te s obzirom na razdoblje u kojem je nastajala, nekako je neobično, teško je vjerovati, da će se ova godina uzeti za početnu. Očito su o tom odlučili veliki razlozi. Tako će i dalje kao cjelovita dopuna ovoj ediciji — dok ne izađe u Predgovoru najavljena bibliografija za razdoblje 1483 — 1835 — ostati Kukuljevićeva bibliografija knjiga (1860), te Jurićeva za latinske pisce (1971). Bibliografiju za razdoblje 1945—1967. objavio je Jugoslavenski bibliografski institut iz Beograda (1969 — 1971). Time bi nekako bio pokriven čitav vremenski raspon.

Građa, dakle, trenutno popunja osjetnu vremensku prazninu. Zašto riječ „građa“? Kako ne obilujemo predradnjama, niti u pogledu bibliografija a niti u pogledu uređivanja knjižnica, urednici smatraju da je, uza sav trud, obuhvaćeno „otprilike 70 % zamišljene Hrvatske retrospektivne bibliografije knjiga, [stoga] naziv *Građa* je ipak adekvatniji“ (str. VIII). Ne može čovjek sebe zanijekati!

Knjiga je uzorno napravljena. U Predgovoru nalazimo podatke o opsegu posla, o planovima izdavanja, kriteriju odabiranja, te upute za korištenje. Sve bez primjedbe. Za uvod nalazimo vrlo vrijedan pregled glavnog urednika Petra Rogulje: *Dosadašnji rad na hrvatskoj nacionalnoj bibliografiji knjiga* (str. XV — XXXII). Tu su kronološkim redom iznesena sva dosadašnja nastojanja i ostvarenja (od 16. st. naovamo) oko opće bibliografije hrvatske knjige. Slijedi sam korpus bibliografije, 2472 bibliografske jedinice složene abecednim redom autora odnosno nas-

lova na 211 stranica. Zatim Kazalo sporednih bibliografskih jedinica (213—243), te Predmetno kazalo (245—290). Sve napravljeno pregledno i dostatno razrađeno.

Sami opisi knjiga upravo su blistavi, doista „po uzoru na ponajbolje slične inozemne nacionalne bibliografije... prilagođeni našim potrebama“ (str. VII). Obrada nije samo bibliografski potpuna, gdje god je potrebno ispisan je cijeli sadržaj, odnosno ono važnije iz sadržaja. Gdje je to potrebno dodana je bilješka o sadržaju ili prilozima. Vrijednosti ove bibliografije uvelike pridonosi uvrštavanje posebnih otisaka ma gdje oni izašli. Uvrštene su također prijevodi.

Svaka jedinica izrađena je isključivo *de visu*, samo na temelju videne knjige, pa s tog razloga nisu ovdje uvrštene knjige o kojima postoje podaci ali bibliografi nisu mogli doći do njih. Nadajmo se da će se naći i vanjskih suradnika koji će po uzoru na ovu obradu izraditi svoje nadopune, kako je to bilo u slučaju Badalićevih *Inkunabula* (1952). Ako ne za ovo razdoblje, to za ono prethodno, bilo bi poželjno da nam bibliografi daju podatke gdje dotičnu knjigu možemo naći, kako je to učinio Šime Jurić u spomenutom radu, ili kako to čini *Građa za bibliografiju jugoslavenske periodike* (1952), a možda i s literaturom o nekim (važnijim barem) starijim knjigama. Ako ne bude ni toga, ovo djelo — koje s projektom *Bibliografije rasprava i člana* (od 1956) Jugoslavenskog leksikografskog zavoda iz Zagreba čini cjelinu za hrvatsku pisanu riječ — ovo djelo zavređuje najveću ocjenu, te predstavlja nacionalni općekulturni događaj.

M. MIŠERDA